

Tanítási Segédanyag

„Az önkormányzati működést meghatározó jogi környezet” című egyetemi jegyzethez

Dr. Szegvári Péter

Budapest, 2011

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Bevezetés

Az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával, a TÁMOP-4.1.2/A/2-10/1-2010-0003 „Képzés és tartalomfejlesztés a Budapesti Corvinus Egyetemen” című projekt keretében került kidolgozásra többek között „Az önkormányzati feladatellátást meghatározó jogi környezet” című tananyag.

A tantárgyi program keretében született egyetemi jegyzethez készült a jelen tanítási segédanyag, amely gyakorlatsorokat, órai és önálló munkára kiadható feladatsorokat, esettanulmányokat tartalmaz.

A tanítási segédanyag elsősorban a kompetencia alapú képzést kívánja szolgálni azzal, hogy az egyetemi jegyzetben ismertetett elméleti tudást kívánja gyakorlati példákon keresztül érthetőbbé és a képzésben résztvevők által alkalmazhatóbbá tenni.

A képzést megelőző igényfelmérések tanúsága szerint a helyi önkormányzatok előtt álló kihívások, különös tekintettel a szabályozási rendszer gyökeres átalakítására, feltétlenül megkövetelik az olyan menedzser szaktudást, mint a jogszabály-alkalmazás. A jogszabály-alkalmazás kompetenciája azonban nem feltétlenül arra koncentrál, hogy az éppen aktuális joganyag ismeretét tegye szükségessé, hanem azt tartja szem előtt, hogy a változó jogi környezetben is a jogi szabályozók értéktartalmát tudatosan értékelő és azok céljához alkalmazkodó jogtudatot váltsa valóra a gyakorlatban.

A jelen tanítási segédanyag célja ezért elsősorban nem a jogi ismeretek statikus elsajátításának és az adott jogszabályok megismerésének a segítése, hanem olyan képesség kifejlesztése, amely az általános jogi összefüggések ismeretében képes felkészíteni a képzésben résztvevőket arra, hogy a jogszabályi változásokat képesek legyenek értékelni, és azokhoz aktív módon viszonyulni a jogalkalmazás során. A tananyag pedig azért sem avulhat el, mert annak folyamatos továbbfejlesztéséről az egyetem gondoskodik, s ezt megkönnyíti a digitális technika alkalmazása is.

A jelen tanítási segédanyag együtt készült azokkal a tananyagokkal, amelyet az egyetem oktatói az egyes szakterületek kiemelkedően sikeres gyakorlati szakembereivel dolgoztak ki, s figyelemmel

van arra is, hogy a képzést is az elméleti és gyakorlati szakemberek együttműködésével valósítják meg a gyakorlat-orientált és kompetencia-alapú képzés sikeressége és eredményessége érdekében.

Így e tanítási segédanyag szabadon felhasználható az órai és az önálló munka keretében, s a szerzők örömmel fogadják a feladatsorok, gyakorlati példák, esettanulmányok bővítésére, kiegészítésére vonatkozó javaslatokat és ötleteket, amelyek a képzés keretében tapasztalatként tovább hasznosíthatók, és a képzés értékelése során a tananyag továbbfejlesztése keretében figyelembe vehetők.

A tanítási segédanyag tartalmilag követi az egyetemi jegyzet felépítését, annak egyes fejezeteihez kapcsolódva tartalmazza az egyes feladatokat, gyakorlati példákat és esettanulmányokat.

A digitális technika alkalmazása nemcsak a tanítási segédanyag folyamatos fejlesztését biztosítja, hanem lehetővé teszi azt is, hogy a feladatsorok esetében az órai vagy önálló munkára kiadott gyakorlatsorokat technikai értelemben elválasszuk azok megoldási módjaitól, s ezt akár a közvetlen, akár a távoktatás keretében is alkalmazhassuk.

Dr. Szegvári Péter

c. egyetemi docens

A./

Feladatsorok

I. Fejezethez

1./ Fejtse ki a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapján az autonómia és a szubszidiaritás elvét!

Megoldás:

A közfeladatokat általában elsősorban az állampolgárokhoz legközelebb álló közigazgatási szervnek kell megvalósítania. A feladatoknak más közigazgatási szerve történő átruházása a feladat természetétől és nagyságától, valamint hatékonysági és gazdaságossági követelményektől függ.

A helyi önkormányzatok hatásköre általában teljes és kizárólagos. Ezt más központi vagy regionális közigazgatási szerv nem vonhatja el és nem korlátozhatja, kivéve, ha ezt törvény lehetővé teszi.

(Vö.: A Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját kihirdető 1997. évi XV. törvény I. Rész 4. Cikk 3.-4. pontjaival.)

2./ Fejtse ki a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapján és az Alaptörvény szerint a helyi önkormányzatok politikai autonómiájának feltételeit!

Megoldás:

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája szerint a helyi önkormányzatok politikai autonómiájának feltétele, hogy az önkormányzatok jogait gyakorló szerveket általános, egyenlő és közvetlen választójogon alapuló szabad és titkos szavazással választják. A választópolgárok az önkormányzati jogukat e választott testületek útján közvetlen, illetve állampolgári gyűléseknek, helyi népszavazásnak, vagy a közvetlen állampolgári részvétel egyéb formáinak igénybevételével is gyakorolhatják, ahol ezt törvény megengedi.

Az alaptörvény szerint a helyi közügyek intézését és a helyi közhatalom gyakorlását a helyi önkormányzatok gyakorolják, a helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörébe tartozó ügyről - törvényben meghatározottak szerint – helyi népszavazást lehet tartani.

Magyarországon a helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják. A megyei képviselő-testület elnökét a megyei képviselő-testület saját tagjai közül választja megbízatásának időtartamára.

(Vö.: A Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját kihirdető 1997. évi XV. törvény I. Rész 3 Cikk 2. pontjával, illetve az Alaptörvény 31. cikkében, 33. cikkének (1) és (2) bekezdésében és 35. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.)

3./ Sorolja fel a magyar helyi önkormányzatok alkotmányos jogait és hatásköreit!

Megoldás:

A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között:

- rendeletet alkot;*
- határozatot hoz;*
- önállóan igazgat;*
- meghatározza szervezeti és működési rendjét;*
- gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat;*
- meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik;*
- e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel – kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül – vállalkozást folytathat;*
- dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről;*
- önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat;*
- a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervtől tájékoztatást kérhet, döntést kezdeményezhet, véleményt nyilváníthat;*
- szabadon társulhat más helyi önkormányzattal, érdek-képviselési szövetséget hozhat létre, feladat- és hatáskörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek;*
- törvényben meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.*

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésével.)

4./ Melyek a helyi önkormányzatok különböző típusai?

Megoldás:

Magyarországon kétszintű önkormányzati rendszer működik:

2012. december 31-ig:

- települési önkormányzatok: a község, a város, megyei jogú város, a főváros és kerületei önkormányzata;*
- területi önkormányzat: a megye és a főváros önkormányzata.*

2013. január 1-től:

- települési önkormányzatok: a község, a város, járásszékhely város, megyei jogú város, a főváros és kerületei önkormányzata;*
- területi önkormányzat: a megye és a főváros önkormányzata.*

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 1.§.(1) bekezdésével, továbbá 6.§.(1) bekezdésével, 61.§ (1) bekezdésével és 69.§. (1) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 3. § (1)-(3) bekezdésével.)

5./ Sorolja fel az Európai Unió területi statisztikai osztályozási rendszere (NUTS) szerint a tervezési, területfejlesztési és statisztikai területi szinteket és ennek megfelelően jelölje meg, hogy Magyarországon ezeknek megfelelően milyen tervezési, közigazgatási és önkormányzati egységek léteznek!

Megoldás:

<i>N.U.T.S szintek</i>	<i>Tervezési-statisztikai</i>	<i>Adminisztratív</i>	<i>Önkormányzati</i>
<i>I. Országos</i>	<i>1</i>	<i>kormányzat</i>	
<i>II. Regionális</i>	<i>7</i>	<i>dekoncentrált igazgatás</i>	
<i>III. Területi</i>	<i>19 + 1</i>	<i>dekoncentrált igazgatás</i>	<i>19+1</i>
<i>IV. Településközi</i>	<i>157</i>	<i>dekoncentrált igazgatás</i>	
<i>V. Települési</i>	<i>3156</i>	<i>dekoncentrált igazgatás</i>	<i>3156</i>

(Vö.: Alaptörvény F) cikkével és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 1.§.(1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (1)-(3) bekezdésével, valamint az Országos Területfejlesztési Konceptióról szóló 35/1998. (III.31.) Ogy. sz. határozattal.)

6./ Az alább felsorolt helyi önkormányzati feladatok közül jelölje meg, hogy melyek az önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatai?

- (a) az egészséges ivóvízellátásról való gondoskodás
- (b) a közvilágítás biztosítása
- (c) a lakásgazdálkodás
- (d) közreműködés a település közbiztonságának biztosításában
- (e) az óvodai nevelésről való gondoskodás
- (f) az általános iskolai oktatásról és nevelésről való gondoskodás
- (g) az egészségügyi alapellátásról való gondoskodás
- (h) a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetése
- (i) a helyi közutak és a köztemető fenntartása

Megoldás:

2012. december 31-ig:

c) – d) és h) pontok kivételével valamennyi

2013. január 1-től:

f) pont kivételével valamennyi

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 8.§ (4) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13.§ (1) bekezdésével.)

7./ Sorolja fel a helyi önkormányzatok önként vállalt feladatai ellátásának feltételeit!

Megoldás:

A helyi önkormányzat önként vállalt feladatai ellátásának törvényi feltételei:

- helyi képviselő-testület vagy helyi népszavazás döntésével*
- olyan helyi közügy, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe*
- jogszabállyal nem lehet ellentétes a feladat ellátása*
- nem veszélyezteti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását*
- finanszírozása a saját bevételek vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.*

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 1.§ (4) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 10.§ (2) bekezdésével.)

8./ Jelölje meg, hogy az alábbiak közül melyik a helyes állítás!

- a) A helyi közszolgáltatások körében a települési önkormányzat maga határozza meg, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.
- b) A helyi közszolgáltatások körében a települési önkormányzat - a központi költségvetési támogatások függvényében - maga határozza meg mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.
- c) A helyi közszolgáltatások körében a települési önkormányzat maga határozza meg - a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően - mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.
- d) A helyi közszolgáltatások körében a települési önkormányzat számára - a törvény keretei között - a Kormány az éves költségvetés függvényében határozza meg, hogy mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

Megoldás:

Helyes válasz a c) pont megjelölése.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 8.§ (2) bekezdésével)

9./ Hogyan gyakorolhatja a helyi önkormányzat a jogalkotási jogkörét?

Megoldás:

Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot. Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (2) – (3) bekezdésével.)

10./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha úgy látja, hogy a helyi önkormányzat elmulasztja a törvényben meghatározott jogalkotási kötelezettségét?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal – a helyi önkormányzat egyidejű tájékoztatása mellett – kezdeményezi a Kúriánál a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását.

Ha a helyi önkormányzat – a Kúria által megállapított határidőig – nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, akkor a kormányhivatal – a határidő leteltét követő harminc napon belül – kezdeményezi a Kúriánál a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését.

A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot is megállapíthat, ha a bíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének nem tett eleget és a bíróság által kitűzött határidő eredménytelenül eltelt.

Ha a Kúria elrendeli, hogy a kormányhivatal pótolja a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének az elmulasztását, akkor a kormányhivatal vezetője a rendeletet a helyi önkormányzat nevében, az önkormányzati rendeletre irányadó szabályok szerint alkotja meg azzal, hogy a rendeletet a kormányhivatal vezetője írja alá és a Magyar Közlönyben kell kihirdetni. A kihirdetett rendeletet a kormányhivatal megküldi a helyi önkormányzatnak. A jegyző gondoskodik a kihirdetett rendeletnek a szervezeti és működési szabályzatban az önkormányzati rendeletek kihirdetésére meghatározott szabályok szerint történő közzétételéről.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (5) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával, 137. - 138. §-ival, és 141. § (1) bekezdésével.)

11./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha a helyi önkormányzat elmulasztja a határozathozatalai és feladat-ellátási kötelezettségét?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti a törvényszéknél a helyi önkormányzat törvényen alapuló határozathozatali vagy feladat-ellátási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását.

Ha a helyi önkormányzat – a törvényszék által megállapított határidőig – nem tesz eleget a kötelezettségének, akkor a kormányhivatal – a határidő leteltét követő harminc napon belül – kezdeményezi a törvényszéknél a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését az önkormányzat költségére.

A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot is megállapíthat, ha a bíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének nem tett eleget és a bíróság által kitűzött határidő eredménytelenül eltelt.

(Vö.: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával, 140. §-ával, és 141. § (1) bekezdésével.)

12./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha úgy véli, hogy a helyi önkormányzat rendelete az Alaptörvénybe ütközik?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezi – az önkormányzatok törvényességéért felelős miniszter útján – a Kormánynál az önkormányzati rendelet alkotmánybírósági felülvizsgálatának indítványozását.

(Vö.: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával és a 136. § (1) bekezdésével, valamint 141. § (1) bekezdés b) pontjával.)

13./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha úgy véli, hogy a helyi önkormányzat rendelete magasabb szintű jogszabályba ütközik?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti – az önkormányzat egyidejű értesítése mellett – a Kúriánál az önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangjának a biztosítását. Ha a helyi önkormányzat – a Kúria által megállapított határidőig – nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, akkor a kormányhivatal – a határidő leteltét követő harminc napon belül – kezdeményezi a Kúriánál a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését.

A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot is megállapíthat, ha a bíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének nem tett eleget és a bíróság által kitűzött határidő eredménytelenül eltelt.

Ha a Kúria elrendeli, hogy a kormányhivatal pótolja a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének az elmulasztását, akkor a kormányhivatal vezetője a rendeletet a helyi önkormányzat nevében, az önkormányzati rendeletre irányadó szabályok szerint alkotja meg azzal, hogy a rendeletet a kormányhivatal vezetője írja alá és a Magyar Közlönyben kell kihirdetni. A kihirdetett rendeletet a kormányhivatal megküldi a helyi önkormányzatnak. A jegyző gondoskodik a kihirdetett rendeletnek a szervezeti és működési szabályzatban az önkormányzati rendeletek kihirdetésére meghatározott szabályok szerint történő közzétételéről.

(Vö.: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-

ával, 136. § (2) bekezdésével, 137- 138. és 141.§-ival)

14./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv, ha úgy véli, hogy az önkormányzat határozata jogszabálysértő és a végrehajtása a közérdek súlyos sérelmével vagy elháríthatatlan kárral járna?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti – az önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatásra nyitva álló határidő eredménytelen elteltétől számított tizenöt napon belül – a törvényszéknél az önkormányzati határozat felülvizsgálatát.

Ha a jogszabálysértő önkormányzati határozat végrehajtása a közérdek súlyos sérelmével vagy elháríthatatlan kárral járna, a törvényszék a határozat végrehajtását felfüggeszti.

(Vö.: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával, 139. és 141.§-ival)

15./ Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv vezetője, ha a helyi önkormányzat az Alaptörvény rendelkezéseivel ellentétesen működik?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

A kormányhivatal az alaptörvény-ellenesség megszüntetése érdekében kezdeményezi a képviselő-testület összehívását, ennek elmaradása esetén tizenöt napon belül összehívja a képviselő-testületet.

Amennyiben az alaptörvény-ellenesség megszüntetése nem jár sikerrel, a kormányhivatal – a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszter útján – kezdeményezi, hogy a Kormány nyújtsa be az Alaptörvénnyel ellentétesen működő helyi képviselő-testület felosztatására vonatkozó országgyűlési előterjesztést.

Az Országgyűlés az alaptörvény-ellenesen működő képviselő-testület felosztatásáról a Kormány – az Alkotmánybíróság véleményének kikérését követően előterjesztett - javaslatának az Országgyűléshez való benyújtását követő soron következő ülésén határoz.

(Vö.: Alaptörvény 35. cikk (5) bekezdésével, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 93. § (2)- (3) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 125. § (2) bekezdésével, 129. § b) pontjával, 134. - 135. §-ival, és 141. § (1) bekezdésével.)

II. Fejezethez

16. / A képviselő-testület egyik frakciójának vezetője az alábbi módosító javaslatokat terjeszti az SZMSZ tárgyalása során. Határozza meg, hogy a javaslatok beilleszthetők-e az SZMSZ-be vagy nem?

- a) a takarékoság jegyében a képviselő-testületi ülések számát limitálják évente 4 alkalomra
- b) a képviselői hozzászólások időtartamának korlátozása 2x3 percben
- c) a hozzászólási időkeret az ülést vezető polgármesterre is vonatkozik
- d) a zárt ülésre minden frakció egy fő szakértő jelenlétét biztosíthatja, aki a frakcióvezető mögött foglal helyet és a polgármesteri hivatal ennek megfelelően gondoskodik a terem berendezéséről
- e) a vita lezárására tett javaslat elhangzását követően, ha a képviselő-testület döntése támogatja a vita lezárását, már senki nem kaphat szót
- f) akinek a rendelkezésre álló időkerete elfogyott, az a rendelethez és a határozathoz módosító indítványt sem tehet
- g) a módosító indítványokat szövegszerűen meg kell fogalmaznia a javaslattevőnek
- h) interpelláció benyújtható a képviselő-testületi ülés megkezdéséig
- i) zárják ki a szavazásból azt a képviselőt, aki zavarja a testület munkáját, és nem tartja be az SZMSZ rendelkezéseit
- j) a polgármester alkalmazhasson rendbírságot azokkal szemben, akik a tárgyalás rendjét zavarják, beleértve a képviselőket is

Megoldás:

A helyi önkormányzat képviselő-testülete az Alaptörvényben biztosított jogkörében törvény keretei között meghatározza a szervezeti és működési rendjét, s ennek keretében az SZMSZ szabályozásakor figyelembe veheti b) – d) – e) – g) - h) – j) pontokban foglaltakat.

Törvénysértő lenne elfogadni a) – i) pontokban foglalt, és célszerűtlen lenne elfogadni c) – f) javaslatokat.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésével, valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi

LXV. törvény (Ötv.) 12.§ (1) és (5) bekezdésével, 14. § (2) bekezdésével és 18. § (1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 43. § (3) bekezdésével, 46. § (3) bekezdésével, 49. § (1) bekezdésével, 53.§-ával, és a 43/1992. (VII. 16.) AB határozattal, illetve a 49/1992. (IX. 26.) AB határozattal.)

17./ Sorolja fel, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete mely esetekben tart, illetve tarthat zárt ülést!

Megoldás:

Kivételesen és csak a törvényben tételesen felsorolt esetekben tarthat a képviselő-testület zárt ülést.

A képviselő-testület

– zárt ülést tart:

- választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele;*
- továbbá önkormányzati hatósági, összeférhetlenségi és kitiüntetési ügy, valamint vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás tárgyalásakor;*
- zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.*

A zárt ülésen a képviselő-testület tagjai, a kisebbségi szószóló és a jegyző, továbbá meghívása esetén az érintett és a szakértő vesz részt. Törvény előírhatja, mely esetben kötelező az érintett meghívása. A zárt ülésen hozott döntést általában nyilvánosan kell kihirdetni.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 12.§ (4) és (5) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 46. § (2) - (3) bekezdésével, és 53.§-ával)

18./ Sorolja fel, hogy a képviselő-testület üléséről szóló jegyzőkönyvnek mit kell tartalmazni!

Megoldás:

A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza:

- a megjelent képviselők és meghívottak nevét,*
- a tárgyalt napirendi pontokat,*
- a tanácskozás lényegét,*
- a szavazás számszerű eredményét és a hozott döntéseket,*
- továbbá 2013. január 1-től*
 - a testületi ülés helyét és időpontját,*
 - a javasolt és elfogadott napirendeket,*
 - az előterjesztéseket,*
 - az egyes napirendi pontokhoz hozzászólók nevét, részvételük jogcímét, a hozzászólásuk, továbbá az ülésen elhangzottak lényegét,*
 - a szavazásra feltett döntési javaslat pontos tartalmát,*
 - a döntéshozatalban résztvevők számát,*
 - a döntésből kizárt önkormányzati képviselők nevét és a kizárás indokát,*
 - a jegyző jogszabálysértésre vonatkozó jelzését,*
 - és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott egyéb dolgokat.*

A szervezeti és működési szabályzat további részletszabályokat is megállapíthat. A jegyzőkönyv elkészítéséről a jegyző gondoskodik. A képviselő-testület ülésének a jegyzőkönyvét a polgármester és a jegyző írja alá. A jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül a jegyző köteles megküldeni a fővárosi, megyei közigazgatási hivatal vezetőjének.

A választópolgárok – a zárt ülés kivételével – betekinhetnek a képviselő-testület előterjesztésébe és ülésének a jegyzőkönyvébe. A zárt ülésről ezért is külön jegyzőkönyvet kell készíteni.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 17.§-ával, továbbá

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 52. §-ával.)

19./ Sorolja fel, hogy a képviselő-testület mely döntéseihez szükséges minősített többség, azaz a megválasztott képviselők több mint a felének az igen szavazata!

Megoldás:

A törvényben meghatározott ügyekben a döntéshez nem egyszerű, hanem minősített többség szükséges. Minősített többség szükséges:

- a rendeletalkotáshoz,*
- a szervezet kialakításához és a működés meghatározásához, továbbá a törvény által hatáskörbe tartozó választáshoz, kinevezéshez, megbízáshoz,*
- önkormányzati társulás létrehozásához, társuláshoz és érdek-képviselési szervezethez való csatlakozáshoz és az abból való kiváláshoz,*
- földi önkormányzattal való együttműködési megállapodáshoz, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozáshoz és az abból való kiváláshoz,*
- önkormányzati intézmény, gazdasági társaság, szövetkezet vagy más szervezet alapításához, átszervezéséhez, megszüntetéséhez,*
- a képviselő kizárásához a döntéshozatalból,*
- zárt ülés elrendeléséhez a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás az önkormányzat vagy más érintett üzleti érdekét sértené,*
- 2013. január 1-től továbbiakban a képviselői összeférhetetlenség valamint a méltatlanság megállapításához, a képviselői megbízatás megszűnéséről való döntéshez,*
- továbbá a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez.*

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 15.§-ával, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 50. §-ával.)

20./ Sorolja fel, hogy a képviselő-testület kinek adhat felhatalmazást önkormányzati döntés meghozatalára és milyen feltételekkel ruházhatja át a döntési hatáskörét!

Megoldás:

A képviselő-testület egyes hatásköreit – a törvényben meghatározott kivételekkel – átruházhatja a

- polgármesterre (főpolgármesterre, megyei közgyűlés elnökére),*
- bizottságaira*
- részönkormányzat testületére,*
- kisebbségi önkormányzat testületére*
- társulásra,*
- jegyzőre/főjegyzőre (2013. január 1-től).*

A hatáskörgyakorlás átruházás törvényi feltételei:

- a képviselő-testület kizárólagos hatáskörei nem átruházhatók,*
- a hatáskör gyakorlásának átruházását az SZMSZ-ben rögzíteni kell*
- a képviselő-testület az átruházott hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja,*
- az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.*

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 9. § (3) bekezdésével és 10.§-ával, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 41. § (4) – (5) bekezdésével és 42. §-ával.)

III. Fejezethez

21./ Határozza a helyi önkormányzat költségvetési koncepciója készítésének tartalmi elemeit és időbeli követelményeit!

Megoldás:

A koncepció-tervezet akkor nyújt kellő információt a képviselő-testületnek, és akkor szolgálja megfelelően az önkormányzat költségvetésének megfelelő megalapozottságát, ha részletesen tartalmazza:

- a már ismert (a költségvetési törvényjavaslatban szereplő) önkormányzati pénzügyi kondíciókat, azoknak az önkormányzati bevételekre és kiadásokra gyakorolt hatását;*
- az adott feltételek mellett várható saját (önkormányzati és intézményi) bevételeket;*
- a saját bevételek növelésének reális lehetőségeit, a bevételnövelés érdekében szükséges intézkedéseket, beleértve a közszolgáltatásokat igénybe vevők költségtérítésének lehetséges növelését is;*
- az átvett pénzeszközök várható összegét, figyelembe véve a más önkormányzati szint számára előírt kötelező feladatokkal kapcsolatos esetleges pénzátvételt is;*
- a meglévő, illetve tervezett kötelező és önként vállalt feladatok megfelelő színvonalon történő ellátásának forrásigényét;*
- a folyamatban lévő fejlesztések, felújítások befejezéséhez, illetve tervévi ütemének megvalósításához szükséges pénzügyi ráfordításokat;*
- a gazdasági program költségvetési évet érintő üteméből adódó egyéb feladatok megvalósításának forrásigényét,*
- a reálisan elérhető bevételek és a feladatellátás várható forrásigényének összehasonlítását.*

A jegyző által összeállított koncepciót a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé november 30-áig. A parlamenti és az önkormányzati képviselő-választás évében – igazodva a költségvetési törvényjavaslat elkészítési és előterjesztési rendjéhez – a határidő december 15.

A koncepció elfogadása határozattal történik.

(Vö.: Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 68.§ (3) bekezdésével, valamint helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 91. §-ával, továbbá

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 111. §-ával.)

22. / Sorolja fel, hogy a költségvetési rendelet-tervezetet milyen tartalommal kell előkészíteni a képviselő-testület számára!

Megoldás:

A költségvetési rendelet-tervezetnek tartalmaznia kell:

- *az önkormányzat és költségvetési szervei bevételeit forrásonként,*
- *a működési, fenntartási kiadásokat önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervezeteként, intézményen belül kiemelt előirányzatokként,*
- *a létszámkeretet költségvetési szervezetenként,*
- *a tervezett felújítási, fejlesztési kiadásokat feladatonként,*
- *az önkormányzati hivatal költségvetését feladatonként,*
- *az általános és céltartalékot,*
- *az áthúzódó, több éves kihatással járó kötelezettségeket,*
- *a helyi kisebbségi önkormányzatok költségvetését,*
- *a működési és felhalmozási célú bevételek és kiadások mérlegszerű bemutatását*
- *előirányzat-felhasználási ütemtervet.*

Gondoskodni kell a törvényben meghatározott kiemelt előirányzatok jóváhagyásáról is, amelyeket a költségvetési szervek csak a képviselő-testület engedélyével, bizonyos esetekben tudomásul-vételével változtathatnak meg.

(Vö.: Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 67.§ (3) bekezdésével, valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 91. §-ával, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 111. §-ával.)

IV. Fejezethez

23./ Határozza meg, hogy az Alaptörvény és a helyi adókról szóló törvény rendelkezéseinek figyelembe vételével mit jelent a helyi önkormányzatok adóztatási joga!

Megoldás:

Az alaptörvény szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében – törvény keretei között – dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről.

A helyi adókról szóló törvény meghatározza azokat az adófajtákat, amelyeket az önkormányzat a településen bevezethet. Ennek alapján a helyi adók fajtájáról való döntés azt jelenti, hogy a törvényben meghatározott adófajtákat alkalmazza-e a településen vagy sem, ezen kívül azonban más adófajta bevezetéséről nem dönthet.

A helyi adók esetében a törvény meghatározza azt is, hogy az önkormányzat milyen keretek között határozhatja meg az egyes adófajták mértékét az adott településen, ettől eltérően azonban a testület nem dönthet.

Néhány adófajta (pl. telek- és házadó) esetében a törvény lehetővé teszi, hogy a helyi önkormányzat döntsön az adó alapját képező kérdésben (pl. műszaki-fizikai paraméterek alapján vagy forgalmi értéken alapozza meg az adókötelezettséget).

A törvény azt is lehetővé teszi a helyi önkormányzatnak, hogy bizonyos esetekben a törvényi feltételeken kívül további mentességeket és kedvezményeket állapítson meg a településen az adófizetők számára.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjával, valamint a helyi adókról szóló 1992. évi C. törvénnyel, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 10. § (1) bekezdés d) pontjával, 64. §-ával, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi

CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. § (1) bekezdés 13. pontjával, 23. § (4) bekezdés 14. pontjával és (5) bekezdés 15. pontjával, valamint 26. §-ával.)

V. Fejezethez

24./ Sorolja fel, hogy milyen kérdésekben nem lehet helyi népszavazást tartani!

Megoldás:

Az Alaptörvény biztosítja, hogy a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó ügyről – törvényben meghatározottak szerint – helyi népszavazást lehet tartani. Törvény kizárja a helyi népszavazás megtartását az alábbi kérdésekben:

- költségvetésről való döntésről;*
- a helyi adónemeket, illetve a mértéküket megállapító rendelet tárgyában,*
- a képviselő-testület hatáskörébe tartozó szervezeti, személyi kérdésekben,*
- a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról.*

Ezekben az esetekben a helyi választási iroda vezetője köteles megtagadni a kérdőívek hitelesítését.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. § (4) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével, és a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (Ve.) 133. § (1) – (2) bekezdésével.)

25./ Jelölje meg, hogy a képviselő-testület az alább felsorolt esetek közül mely kérdésekben köteles helyi népszavazást kiírni!

- a) a településnek a területével határos másik megyéhez történő átcsatolására irányuló kezdeményezésről,**
- b) a községegyesítésről és a községegyesítés megszüntetéséről szóló kezdeményezésről,**
- c) új község alakításának a kezdeményezéséről,**
- d) lakott területrész átadása, átvétele, cseréje tárgyában,**
- e) önkormányzat költségvetési rendeletének a megerősítéséről,**
- f) társult képviselő-testület alakításáról, a társult képviselő-testületből való kiválásról,**
- g) ha a települési képviselők legalább egynegyede ezt kezdeményezi,**
- i) új adónemek bevezetéséről,**
- j) abban az ügyben, amit az önkormányzat rendeletében meghatároz,**
- k) ha azt az önkormányzat rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte.**

Megoldás:

A képviselő-testület köteles a népszavazást kiírni az a) – b) – c) – d) – f) – j) és k) pontokban meghatározott esetekben.

A helyi népszavazás nem tarthat meg az e) és i) pontok esetében, mert ezt a törvény kizárja. Ezekben az esetekben a helyi választási iroda vezetője köteles megtagadni az állampolgári kezdeményezésre indult aláírásgyűjtő ívek hitelesítését.

A g) pontban foglalt esetben a képviselő-testület mérlegelheti, hogy kiírja-e a helyi népszavazást, tehát ebben az esetben sem kötelező a helyi népszavazás elrendelése.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. - 47. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével, és a választási eljárásról szóló 1997. évi C.

törvény (Ve.) 133. § (1) – (2) bekezdésével.)

VI. Fejezethez

26./ Határozza meg az önkormányzatok vagyoni struktúráját a nemzeti vagyonról szóló törvényi rendelkezések figyelembe vételével!

Megoldás:

A helyi önkormányzatok vagyona a nemzeti vagyon részeként a helyi önkormányzatok gazdasági alapjait biztosítja. A helyi önkormányzatok vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll. Az önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet.

Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon, amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani. Törzsvagyonnak az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon körébe tartozó vagyon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes. A törzsvagyon tárgyait törvény és az önkormányzat rendelete határozza meg.

Az önkormányzat a tulajdonosi jogok gyakorlása keretében a vagyontárgyaira vagyonkezelői jogot létesíthet.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) és g) pontjaival, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 78. - 80/B. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 106. - 110. §-aival, és a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI törvény 5. §-ával.)

VII. Fejezethez

27./ Sorolja fel, hogy a helyi önkormányzat adósság keletkeztető ügyletéhez mely esetekben nem szükséges a Kormány előzetes hozzájárulás!

Megoldás:

Az önkormányzat adósság keletkeztető ügyletet érvényesen csak a Kormány előzetes hozzájárulásával köthet. Nem szükséges a Kormány előzetes hozzájárulása a következő ügyletekhez:

- ha az ügylettel együtt az önkormányzat tárgyévi fizetési kötelezettsége nem haladja meg az önkormányzat adott évi bevételeinek az 50%-át,*
- a magyar költségvetést érintő az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezettől megnyert pályázat önrészenek és a támogatás előfinanszírozásának a biztosítására szolgáló adósságot keletkeztető ügyletekre,*
- az adósságrendezési eljárás során a hitelezői egyezség megkötéséhez igénybe vett reorganizációs hitelre,*
- a likvid hitelre,*
- a Fővárosi Önkormányzat és a megyei jogú város esetében 100 millió forintot, egyéb önkormányzat esetében 10 millió forintot meg nem haladó fejlesztési célú adósságot keletkeztető ügylethez.*

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 88. - 90. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 121. - 124. §-aival, és az önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvénnyel, valamint Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 10. § (1) – (3) bekezdésével.)

B./

Jogesetek

I. Fejezethez

1./ A települési önkormányzat képviselő-testületének tagja a helyi közrend és közbiztonság javítása érdekében előterjesztést készített a képviselő-testület számára, hogy alapítsanak önkormányzati rendőrséget, mert elégedetlenek a település polgárai az állami rendőrség tevékenységével. A feladat ellátásának feltételeként az önkormányzati képviselő azt javasolja, hogy az óvodai ellátásra biztosított költségvetési források egy részét fordítsák a helyi önkormányzati rendőrség működtetésére, mivel az óvodáskorú gyermekek szüleinek többsége képes magán óvodába járatni a gyermekeit, s így az önkormányzatnak nem kell erről a feladatról gondoskodnia. Hogyan dönthet erről a képviselői indítványról a képviselő-testület?

Megoldás:

A helyi önkormányzat képviselő-testülete nem dönthet a helyi önkormányzati rendőrség megalakításáról és ezzel kapcsolatban a helyi közrend és közbiztonság feladatainak önként történő ellátásáról. A helyi önkormányzat önként vállalt feladatai ellátásának törvényi feltételei között szerepel, hogy a helyi képviselő-testület csak olyan helyi közügy ellátását vállalhatja fel önként, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe, és a feladat ellátása nem veszélyezteti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását.

A közrend és közbiztonság ellátása a rendőrség törvényben meghatározott kizárólagos feladata, a helyi önkormányzat helyi önkormányzati rendőrséget nem hozhat létre, de a helyi közbiztonsággal kapcsolatos feladatok ellátásáról – törvény alapján létrehozott – más szerv útján gondoskodhat. Ugyanakkor az óvodai ellátás a helyi önkormányzat kötelező feladata, amiről nem mondhat le az önként vállalható feladat rovására.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 1.§ (4) bekezdésével és 8. §

(4) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 10.§ (2) bekezdésével és 13. § (1) bekezdés 6. pontjával.)

2./ A helyi önkormányzat jegyzője indítványozza a képviselő-testület számára készített előterjesztésben, hogy tegyen eleget a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 18. §-ában meghatározott jogalkotási kötelezettségének, és – a törvény hatályba lépését követő 60 napon belül - rendeletben határozza meg azokat a tulajdonában álló vagyonelemeket, amelyeket nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonként forgalomképtelen törzsvagyonnak minősít. A képviselő-testület azonban a bizottság javaslatára nem veszi napirendre az előterjesztés megtárgyalását, mondván, hogy nem volt kellő idő az előterjesztés előzetes megtárgyalására a bizottság részéről, s így a képviselő-testület nem teljesíti határidőben a törvényben meghatározott jogalkotási kötelezettségét. Mit tehet a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv vezetője ebben az esetben?

Megoldás:

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal – a helyi önkormányzat egyidejű tájékoztatása mellett – kezdeményezi a Kúriánál a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását. Ha a helyi önkormányzat – a Kúria által megállapított határidőig – nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, akkor a kormányhivatal – a határidő leteltét követő harminc napon belül – kezdeményezi a Kúriánál a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését. A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot is megállapíthat, ha a bíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének nem tett eleget és a bíróság által kitűzött határidő eredménytelenül eltelt.

Ha a Kúria elrendeli, hogy a kormányhivatal pótolja a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének az elmulasztását, akkor a kormányhivatal vezetője a rendeletet a helyi önkormányzat nevében, az önkormányzati rendeletre irányadó szabályok szerint alkotja meg azzal, hogy a rendeletet a kormányhivatal vezetője írja alá és a Magyar Közlönyben kell kihirdetni. A kihirdetett rendeletet a kormányhivatal megküldi a helyi önkormányzatnak. A jegyző gondoskodik a kihirdetett rendeletnek a szervezeti és működési szabályzatban az önkormányzati rendeletek kihirdetésére meghatározott szabályok szerint történő közzétételéről.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (5) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával, 137. - 138. §-ival, és 141. § (1) bekezdésével.)

3./ A helyi hagyományokat ápoló civil szervezet kezdeményezését felkarolva a polgármester kezdeményezi, hogy a képviselő-testület rendeletében alapítson elismerő címet a település hagyományait életben tartó személyek és szervezetek számára, amelyet évente adományozzon a képviselő-testület és ezzel együtt jelképes összeggel is honorálja az elismerő cím birtokosát. Megteheti-e a képviselő-testület, hogy elfogadja a polgármester előterjesztését?

Megoldás:

A képviselő-testület megalkothatja rendeletét az elismerő cím adományozásáról és az ehhez kapcsolódó díjazásról.

Az Alaptörvény lehetővé teszi, hogy a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendelettel önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésével.)

4./ A helyi önkormányzat városképvédelmi bizottsága kezdeményezi a képviselő-testületi előterjesztésében, hogy a képviselő-testület eredeti jogalkotói jogkörében eljárva alkosson önkormányzati rendeletet a közterületen történő alkoholfogyasztás korlátozásáról, illetve tilalmáról. Az előterjesztés azt is javasolja, hogy a rendeletben előírt magatartási szabályok megsértőivel szemben szankció alkalmazását is tegye lehetővé a rendelet. Az előterjesztők indokolása szerint a kérdést nem szabályozza törvény, viszont a helyi társadalmi viszonyok szükségessé és indokolttá teszik a helyi szabályozást. Mit tehet a képviselő-testület?

Megoldás:

A helyi önkormányzat képviselő-testülete nemcsak törvény felhatalmazása alapján, hanem feladatkörében is alkothat önkormányzati rendeletet eredeti jogalkotói jogkörében eljárva, tehát ennek ebben az esetben nincs akadálya. Feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére alkothat önkormányzati rendeletet, ami más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A helyi önkormányzat feladatkörében szabályozhatja a közterületek használatának rendjét, s ennek keretében meghatározhat tiltott magatartásokat is. A helyi önkormányzat képviselő-testülete e magatartás elkövetőjével szemben önkormányzati rendeletben ötvenezer forintig terjedő pénzbírság (igazgatási bírság) kiszabását rendelheti el.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (2) – (3) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 16. § (1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 51.§ (4) bekezdésével.)

5./ A kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, s a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tüzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Azonban a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, ezért a kormányhivatal kezdeményezi a Kúriánál a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapítását. Mivel a helyi önkormányzat – a Kúria által megállapított határidőig – nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, ezért a kormányhivatal kezdeményezi a Kúriánál a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését. A Kúria elrendeli, hogy a kormányhivatal pótolja a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének az elmulasztását, s a kihirdetett rendeletet a kormányhivatal megküldi a helyi önkormányzatnak. A polgármester azonban a soron következő ülésen előterjesztést tesz a kormányhivatal által elfogadott rendelet hatályon kívül helyezésére. Az önkormányzat jegyzője mit köteles tenni ebben az esetben?

Megoldás:

A jegyző gondoskodik a kihirdetett rendeletnek a szervezeti és működési szabályzatban az önkormányzati rendeletek kihirdetésére meghatározott szabályok szerint történő közzétételéről.

Egyúttal köteles a polgármesternek, illetve a képviselő-testületnek jelezni, hogy a döntésük jogszabálysértő, ha képviselő-testület hatályon kívül helyezi önkormányzati rendeletével a kormányhivatal vezetője által megalkotott és kihirdetett jogszabályt. Ugyanis a kormányhivatal vezetője által a helyi önkormányzat nevében megalkotott rendelet helyi önkormányzati rendeletnek minősül azzal, hogy annak módosítására és hatályon kívül helyezésére a helyi önkormányzat kizárólag a következő önkormányzati választást követően jogosult, ez idő alatt ezt csak a kormányhivatal vezetője teheti meg.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (5) bekezdésével, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 36. § (3) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 81. § (3) bekezdés e) pontjával és 138. § (3) bekezdésével.)

6./ A települési önkormányzat polgármestere a honvédelemről és a Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvényben foglalt felhatalmazás alapján rendeletet alkotott a település területén az árvízi veszélyhelyzet során tanúsítandó magatartásokról. A kormányhivatal vezetője törvényességi felhívásában jelezte, hogy a polgármester által megalkotott norma alaptörvény-ellenes, ezért felhívta a polgármester figyelmét arra, hogy intézkedjen a jogi norma alaptörvény-ellenességének megszüntetése iránt. A polgármester a törvényességi felhívásban foglaltakra úgy reagál, hogy szerinte a törvény lehetővé teszi a számára a szükséghelyzetben történő rendeletalkotást, és a meghatározott ideig nem intézkedik. Miért hivatkozhat a kormányhivatal vezetője alaptörvény-ellenességre és mit tehet ebben az esetben?

Megoldás:

A kormányhivatal vezetője arra hivatkozhat, hogy a jogforrások szabályozása kizárólag az Alaptörvény feladata, az Alaptörvényben felsoroltakon kívül jogforrás nem létezhet, s ehhez törvény sem adhat hozzá, s ebből el nem vehet. Az Alaptörvény pedig a jogforrások körében – még a rendkívüli jogrend esetében – sem sorolja fel a polgármestert, mint jogforrást, tehát így ő nem is alkothat önkormányzati rendelete, erre csak a képviselő-testület jogosult.

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére.

Ha az érintett a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben az érintett a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a kormányhivatal kezdeményezi – az önkormányzatok törvényességéért felelős miniszter útján – a Kormánynál az önkormányzati rendelet alkotmánybírósági felülvizsgálatának indítványozását.

(Vö.: Alaptörvény T) cikkével, továbbá a 121/2009. (XII. 17.) AB határozattal, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával és a 136. § (1) bekezdésével, valamint 141. § (1) bekezdés b) pontjával.)

7./ A helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényben meghatározott helyi környezetvédelmi feladataival összefüggésben önkormányzati rendelettel helyi védettséget írt elő egy magántulajdonban álló erdő területére, ezzel korlátozottan forgalomképessé nyilvánítva az erdő területét. Az erdő tulajdonosa jogorvoslattal kívánt élni a helyi rendelet előírásaival szemben, mivel ez korlátozta a tulajdonosi jogait, de a polgármester arra hivatkozott, hogy a helyi önkormányzat rendeletével szemben nincs helye jogorvoslatnak. A tulajdonos a kormányhivatal vezetőjéhez fordult, s kérte az intézkedését a rendelet hatályon kívül helyezésével kapcsolatban. Mit tehet a kormányhivatal vezetője?

Megoldás:

A kormányhivatal vezetője köteles észlelni, hogy a jogalkotás diszfunkcionális, ugyanis a rendelkezés egy konkrét egyedi ügyre vonatkozik, de a jogi norma formájában való döntés tartalmában jogalkalmazói aktus, de ellene az érdekeltek jogorvoslattal nem élhetnek, így a rendelet jogszabálysértő.

Ha a kormányhivatal vezetője jogszabálysértést észlel, a törvényességi felügyelet körében legalább harminc napos határidő tűzésével felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti – az önkormányzat egyidejű értesítése mellett – a Kúriánál az önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangjának a biztosítását. Ha a helyi önkormányzat – a Kúria által megállapított határidőig – nem tesz eleget a jogalkotási kötelezettségének, akkor a kormányhivatal – a határidő leteltét követő harminc napon belül – kezdeményezi a Kúriánál a mulasztás kormányhivatal által történő orvoslásának elrendelését.

(Vö.: 5/2007 (II. 27.) AB határozattal, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 134. §-ával, 136. § (2) bekezdésével, 137- 138. és 141.§-ival)

8./ A helyi önkormányzat képviselő-testülete normatív határozatban szabályozta az általa irányított intézmények adatszolgáltatási kötelezettségét. Az egyik intézmény vezetője azonban nem teljesítette a normatív határozatban előírt kötelezettségét, s ezért fegyelmi eljárást indítottak ellene. Az intézmény vezetője arra hivatkozott, hogy a polgármesteri hivatal belső szervezeti egysége vezetőjétől kapott ugyan egy hivatalos felhívást az adatszolgáltatásra, de a normatív határozat nem került kihirdetésre az önkormányzat hivatalos lapjában, ezért azt nem tartotta érvényesnek, és ennek megállapítását kérte a kormányhivatal vezetőjétől. Vajon elfogadható-e a fegyelmi eljárás során az intézményvezető magyarázata, és mit tehet a kormányhivatal vezetője?

Megoldás:

Az intézményvezető nem sértette meg a kötelezettségét, ugyanis a normatív határozat a kihirdetése nélkül érvénytelen. A képviselő-testület az irányítása vagy a felügyelete alatt álló szervezetek tevékenységét és működését szabályozó normatív határozatot adhat ki, de ezt az önkormányzati rendeletekre vonatkozó szabályok szerint közzé kell tenni. Mivel itt ez nem történt meg, így a normatív határozat jogszabálysértő és érvénytelen.

Ha a helyi önkormányzat a megadott határidőn belül nem intézkedik, illetve egyet nem értéséről a kormányhivatalt nem tájékoztatja, akkor a kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg.

Amennyiben a helyi önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásnak nem tesz eleget, akkor a fővárosi és a megyei kormányhivatal kezdeményezheti – az önkormányzat tájékoztatásának kézhezvételétől vagy a tájékoztatásra nyitva álló határidő eredménytelen elteltétől számított tizenöt napon belül – a törvényszéknél az önkormányzati határozat felülvizsgálatát.

Ha a jogszabálysértő önkormányzati határozat végrehajtása a közérdek súlyos sérelmével vagy elháríthatatlan kárral járna, a törvényszék a határozat végrehajtását felfüggeszti.

(Vö.: A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 23. §-ával, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 16. § (5) bekezdésével, valamint

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 51. § (6) bekezdésével, 134. §-ával, 139. és 141.§-ival)

9./ A helyi önkormányzat képviselő-testülete az ülés napjáig kapott lehetőséget arra, hogy nyilatkozzon egy hitelfelvételi ügyben, amihez az egyik törzsvagyona tartozó vagyontárgy önkormányzati rendeletben történő átsorolása vált szükségessé az üzleti vagyonkörbe. A jogszabályi feltételei ennek adottak voltak, de a polgármester kérte a képviselő-testületet, hogy a kihirdetés napján, vagyis aznap történjen meg a rendelet hatályba léptetése. Ezért a testület elsőként tárgyalta és elfogadta a rendelet módosítását délelőtt 10 órakor, s a rendelet hatályba lépését aznap 16 órában jelölte meg. A rendeletet – a helyben szokásos módon – délután 14 órakor kihirdették, így a polgármester aznap este már tárgyalhatott a hitelezőkkel, figyelemmel a helyi önkormányzati rendelet új szabályaira. A kormányhivatal vizsgálata során megállapítható-e törvénysértés a jogszabály kihirdetésével és hatályba léptetésével kapcsolatban?

Megoldás:

A helyi önkormányzati rendelet kihirdetése és hatályba léptetése megfelel a jogszabályi követelményeknek, így nincs szükség törvényességi felügyeleti intézkedésre.

A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépés napját, amely a jogszabály kihirdetését követő valamely nap lehet.

Ha a szabályozás célja másként nem érhető el, a jogszabály hatálybalépésének napja a kihirdetés napja is lehet. Ebben az esetben a hatálybalépés időpontját órában kell meghatározni, amely nem előzheti meg a kihirdetés időpontját.

(Vö.: A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 2. § (3) bekezdésével, 7. § (1) – (2) bekezdésével, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 16. § (2) – (3) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 51. § (2) bekezdésével.)

10./ A helyi önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletével közlekedési adót vezetett be a településen a helyi közösségi közlekedés megfelelő szintű biztosítása érdekében. A jegyző a képviselő-testület ülésén jelezte, hogy szerinte a képviselő-testület nem jogosult közlekedési adó bevezetésére, mert erre a helyi adókról szóló törvény nem ad felhatalmazást, de a képviselő-testület a jegyző jelzését figyelmen kívül hagyta. A jegyző viszont nem írta alá az önkormányzati rendeletet, s nem hirdette ki a helyben szokásos módon a képviselő-testület hivatalos lapjában, csak a helyi újságban tette közzé. Lehet-e kötelezni a település polgárait az önkormányzati rendelet alapján helyi közlekedési adó megfizetésére, és tehet-e törvényességi felügyeleti intézkedést a kormányhivatal vezetője?

Megoldás:

Nem lehet adókötelezettséget megállapítani, mert a helyi rendelet jogszabálysértő és érvénytelen. A kormányhivatal vezetője törvényességi felügyeleti intézkedést tehet a helyi önkormányzati rendelet jogszabállyal való összhangja bírósági felülvizsgálatának kezdeményezésére.

A helyi önkormányzatot az Alaptörvény szerint megilleti a helyi adóztatás joga. A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot és dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről. A helyi adókról szóló törvény alapján a helyi önkormányzat csak olyan helyi adókat vezethet be, amelyeket a törvény nevesít, ezért helyi közlekedési adó bevezetésére a települési önkormányzat nem jogosult.

A helyi önkormányzati rendelet érvényességi kelléke, hogy azt a polgármester és a jegyző aláírja, és a helyben szokásos módon kihirdessék. Tekintettel arra, hogy az önkormányzati rendelet nem felel meg a jogszabályban előírt érvényességi feltételeknek, ezért a helyi rendelet érvénytelen és nem alkalmazható.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) – (4) bekezdésével, és a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 5. - 6. §-aival, valamint a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 26. § (7) bekezdésével, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 16. § (2) – (3) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 51. § (2) bekezdésével és 136. § (2) bekezdésével.)

II. Fejezethez

11. / A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatáról szóló önkormányzati rendeletében szabályozza a testületi ülések rendjét, s ebben a polgármester számára lehetőséget biztosít az ülés rendjének fenntartása érdekében. Így lehetővé teszi, hogy a polgármester az alábbi jogosítványokkal rendelkezhet: a.) figyelmeztetheti azt a hozzászólót, akinek a tanácskozáshoz nem illő, másokat sértő a megfogalmazása; b.) rendreutasíthatja azt, aki a képviselő-testülethez méltatlan magatartást tanúsít; c.) a széksértés megállapítását kezdeményezheti, s rendbírság kiszabása iránt intézkedhet; d.) kizárást kezdeményezhet a tanácskozásból és a döntéshozatalból azzal a képviselővel szemben, aki az ülés rendjét megzavarja. A kormányhivatal vezetője hivatalból vizsgálja a számára megküldött önkormányzati rendeletet, kérdés, hogy tesz-e a fentiekkel kapcsolatban törvényességi felügyeleti intézkedést?

Megoldás:

A képviselő-testület A helyi önkormányzat képviselő-testülete az Alaptörvényben biztosított jogkörében törvény keretei között meghatározza a szervezeti és működési rendjét, s ennek keretében az SZMSZ szabályozásakor alkalmazhatja az a) – c) pontokban foglaltakat.

Törvénysértő a szabályozás azonban a d) pont tekintetében. Szankcióként alkalmazhatja a képviselővel szemben is a rendelet a rendbírság kilátásba helyezését, illetve alkalmazását, de a képviselővel szemben nem alkalmazhatók olyan szankciók, melyek megakadályoznák vagy megtiltanák a testület munkájában való részvételét (különösen a döntéshozatalban való közreműködését). A kizárásra vonatkozó törvényi rendelkezések ebben az esetben nem alkalmazhatók.

A kormányhivatal vezetője észleli a jogszabálysértést, s a törvényben meghatározott törvényességi felhívással él annak érdekében, hogy a testület szüntesse meg a jogszabálysértést.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésével, valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 12.§ (1) és (5) bekezdésével, 14. § (2) bekezdésével és 18. § (1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 43. § (3) bekezdésével, 49. § (1) bekezdésével, 53.§-ával és 134. §-ával, valamint a 43/1992. (VII. 16.)

AB határozattal, illetve a 49/1992. (IX. 26.) AB határozattal.)

12./ A képviselő-testület ülésén a polgármester megállapítja, hogy a testület határozatképes, mert a 33 tagú testületből jelen van 18 képviselő. Az egyik napirendi pont tárgyalása előtt az egyik képviselő javasolja, hogy a képviselő-társát zárják ki a döntéshozatalból hozzátartozójának személyes érintettsége okán. A képviselő-testület 17 szavazattal elfogadja a kizárásra vonatkozó javaslatot. A napirendi tárgyalása közben az egyik képviselő javasolja, hogy a testület rendeljen el zárt ülést, mert a nyilvános tárgyalás az önkormányzat üzleti érdekeit sértené. A polgármester szavazásra bocsátja a kérdést, a határozatképeség megállapításánál rögzíti, hogy a szavazáskor a teremben 17 képviselő van jelen, a döntéshozatalból korábban kizárt képviselővel egyetemben. A polgármester elrendeli a zárt ülésről szóló szavazást, amelynek során a jelenlévők többsége igennel szavaz. Érvényesek és jogszerűek a képviselő-testület döntései?

Megoldás:

A képviselő-testület végig határozatképes volt, mert ehhez a megválasztott képviselők többségének jelenléte szükséges, s a kizárt képviselőt is a határozatképeség szempontjából jelenlévőnek kell tekinteni.

A képviselő kizárásáról és az adott esetben a zárt ülés elrendeléséről a képviselő-testület minősített többséggel határoz. Ennek megfelelően a kizárásra vonatkozó döntés érvényes és eredményes, mert azt a határozatképes testület a megválasztott képviselők többségének szavazatával hozta, de a zárt ülés elrendelése tárgyában a képviselő-testület érvényesen, de eredménytelenül szavazott, mert a határozatot nem fogadta el a megválasztott képviselők többsége, ezért a zárt ülés megtartása nem rendelhető el.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 12.§ (4) bekezdés b) pontjával, és 14. - 15. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 46. § (2) bekezdés c) pontjával, 47. §-ával, 49. § (1) bekezdésével, 50.§-ával.)

13./ A polgármester normatív utasításban szabályozza a hivatali munkaértekezletek rendjét, s ebben előírja a hivatal belső szervezetei egységeit vezetőik számára a jegyző vezetésével tartott értekezleteken való részvételt. Az egyik esetben azonban az egyik szervezeti egység vezetője nem jelent meg a jegyző vezette értekezleten arra való hivatkozással, hogy a polgármester egyedi utasítása alapján kellett részt vennie a polgármester önkormányzati feladatkörébe tartozó árvízvédelmi megbeszélésen. Értékelje, hogy a polgármester jogszerűen adott-e ki normatív és egyedi utasítást az adott esetekben!

Megoldás:

A polgármester az irányítása alá tartozó szervek tevékenységét, működését és szervezetét szabályozó, a szerv állományába tartozó személyekre nézve normatív utasítást adhat ki. A közjogi szervezetszabályozó eszközként kiadott normatív utasításra vonatkozó rendelkezések nem érintik a kibocsátásukra jogosultak – más jogszabályon alapuló – egyedi utasítás adására vonatkozó jogát.

A polgármester a képviselő-testület döntései szerint és a saját önkormányzati jogkörében irányítja a hivatalt, tehát jogosult normatív utasításban szabályozni a hivatali munkaértekezletek rendjét.

Ugyanakkor a polgármester saját önkormányzati jogkörében eljárva jogszerűen adott egyedi utasítást a hivatal belső szervezeti egysége vezetőjének, mert a polgármester az önkormányzati, valamint az államigazgatási feladatait, hatásköreit a képviselő-testület hivatalának közreműködésével látja el, amelynek vezetője a jegyző.

(Vö.: Alaptörvény 34. cikk (3) bekezdésével, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 23. § (2) bekezdésével és 24. §-ával, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 35.§ (1) – (2) bekezdésével és 36. § (2) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 67. § a) pontjával és 81. § (1) bekezdésével.)

III. Fejezethez

14./ A polgármester a jegyző javaslatára betérjeszti a városi képviselő-testület elé a költségvetési rendelet-tervezetet, amelyet előzetesen megtárgyaltak a bizottságok és véleményezett a pénzügyi bizottság is. Az előterjesztéshez nem csatolták a független könyvvizsgáló írásos jelentését, mivel a pénzügyi bizottság elnöke egyben könyvvizsgálói szakképesítéssel is rendelkezik. A képviselő-testület ellenzéki képviselő-csoportjának vezetője kifogásolja a rendelet-tervezet benyújtásának törvényességét. Hogyan ítéli meg a költségvetési rendelet-tervezet előkészítését törvényességi szempontból?

Megoldás:

A képviselő-testület a költségvetési rendelet-tervezet megtárgyalásakor nem követett el jogszabálysértést, mivel a pénzügyi bizottság véleményezte a költségvetési javaslatot, s a városi önkormányzat nem köteles független könyvvizsgálót alkalmazni, s ezzel auditáltatni a költségvetési tervezetet.

2012. december 31-ig a megyei, a megyei jogú város, valamint a fővárosi és a kerületi önkormányzat képviselő-testülete köteles független könyvvizsgálót alkalmazni.

2013. január 1-től valamennyi önkormányzatnál a jegyző/ főjegyző köteles belső kontrollrendszert működtetni, amely biztosítja a helyi önkormányzat rendelkezésére álló források szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását.

(Vö.: a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 92.§ (13) – (14) bekezdésével és 92/A – 92/D §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 119. § (3) – (4) bekezdésével és 120. §-ával.)

IV. Fejezethez

15./ A helyi önkormányzat alpolgármestere javasolta, hogy a képviselő-testület önkormányzati rendeletével településfejlesztési hozzájárulást vezessen be, a helyi fejlesztések finanszírozásának fedezésére. Az előterjesztés lényege, hogy a képviselő-testület helyi adókból származó bevétele nem elegendő a közfejlesztések forrásainak fedezetére, viszont további adók bevezetését politikai szempontból is aggályosnak tartja. Tekintettel arra, hogy a településfejlesztési hozzájárulás megfizetése azokat terhelné, akik a közfejlesztés későbbi hasznélvezői, ezért az ilyen típusú kötelezettség előírását az Alaptörvény szellemével is összhangban állónak tartja. A polgármester felkérte a jegyzőt, hogy fejtse ki az álláspontját a javaslattal kapcsolatban. Ön milyen véleményt formálna a jegyző esetében a javaslatról a képviselő-testület számára?

Megoldás:

A helyi önkormányzat településfejlesztési hozzájárulást nem vezethet be, hiszen erre törvényi felhatalmazása nincs. Nem lehet adó jellegű kötelezettséget megállapítani, erre a jegyző köteles a képviselő-testület figyelmét felhívni.

A helyi önkormányzatot az Alaptörvény szerint megilleti a helyi adóztatás joga. A helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot és dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről. A helyi adókról szóló törvény alapján a helyi önkormányzat csak olyan helyi adókat vezethet be, amelyeket a törvény nevesít, ezért más adó jellegű kötelezettség előírására sem jogosult.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény 2013. január 1-től hatályba lépő rendelkezése ugyan előírja, hogy a helyi közösség tagjai kötelesek képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához, s a helyi önkormányzat rendeletében meghatározhatja az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tartalmát és elmulasztásuk jogkövetkezményeit, de ezt csak törvényi felhatalmazáson alapuló jogalkotás körében teheti meg a helyi képviselő-testület az adó jellegű kötelezettségek tekintetében.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjával és a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény

5. - 6. §-aival, valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 36. § (3) bekezdésével, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 8. §-ával és 81. § (3) bekezdés e) pontjával.)

V. Fejezethez

16./ Elhatalmasodott a feszültség az egyik faluban a lakosság és a képviselő-testület tagjai között, mert rengeteg munkanélküli falubeli sérelmezte a képviselőknek kifizetett tiszteletdíjat. A település lakosainak egyharmada kezdeményezte a testület tagjainak „a tisztségükből való visszahívását” a következő helyi népszavazásra bocsátandó kérdéssel: „Akarja-e, hogy a képviselő-testület tagjainak megbízatása a népszavazást követően megszűnjön?” Hitelesíti-e a helyi választási iroda vezetője a kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ívet?

Megoldás:

A helyi népszavazás megtartását ebben a kérdésben a törvény kizárja. Ezért, hiába kezdeményezte a választópolgárok egyharmada – a törvényben előírt kötelező létszámnál jóval több választópolgár - a helyi népszavazást, mivel a kezdeményezés a képviselő-testület feloszlásának a kimondásáról szól, így az aláírásgyűjtő ív hitelesítését a helyi választási iroda vezetője köteles megtagadni.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. - 47. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével, és a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (Ve.) 133. § (1) – (2) bekezdésével.)

17./ A 35 lakossal rendelkező községben a helyi dalárda falugyűlést szervezett, mert azt szerették volna elérni, hogy a helyi képviselő-testület bővítse a házadó esetében a mentességet élvező építmények körét. A helyi kocsmában megszervezett falugyűlésen megjelent 25 állampolgár, és egyhangúan szavazott a kezdeményezés támogatása mellett. A helyi képviselő-testület a rendeletében a helyi népszavazási kérdésben való döntést a falugyűlés hatáskörébe utalja azzal, hogy azon a választópolgároknak több mint a fele jelen van, és a szavazóknak több mint a fele a kérdést megszavazta. Kötelező a falugyűlés döntése a képviselő-testületre?

Megoldás:

A falugyűlés döntése nem köti a képviselő-testületet, mert olyan tárgyban született, amiben nem lehet a törvény alapján helyi népszavazást tartani. Nem lehet népszavazást tartani a helyi adónemeket, illetve a mértéküket meghatározó rendelet tárgyában. A helyi önkormányzat a mentességek kérdésében e tárgykörben döntene, tehát a falugyűlés nem hozhatott helyi népszavazási döntést ebben a kérdésben.

Bár a helyi önkormányzati rendelet lehetővé teszi a helyi népszavazás megtartását falugyűlés formájában, s erre lehetőséget is ad a törvény ötszáz lakoson aluli községekben, s a megjelentek száma és a szavazás aránya alapján a döntés érvényes és eredményes lenne, de a döntés tárgya nem lehet helyi népszavazás tárgya, tehát a döntés közjogilag nem köti a képviselő-testületet.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. - 47. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével.)

18./ A főváros egyik külső kerületének képviselő-testülete úgy döntött, hogy kiválik Budapest közigazgatási területéből és a szomszédos Pest megyéhez csatlakozik. Ennek a főváros és a kerület közötti településfejlesztési vita volt a háttérében, amit végső soron a kerületi önkormányzat képviselő-testülete így akart megoldani. A polgármester javaslatára a képviselő-testület minősítette többséggel határozott arról, hogy kezdeményezik az országgyűlésnél a kerület Budapestből történő kiválását. A helyi képviselő-testület kiírta a helyi népszavazást a tárgykörben, ahol a választópolgárok 12 %-a jelent meg, s érvényesen a szavazók 67%-a a kiválás mellett voksolt. A helyi választási bizottság megállapította, hogy a helyi népszavazás érvénytelen volt, s erről tájékoztatta a képviselő-testületet. A képviselők egyharmada kezdeményezte, hogy e tárgykörben újra írjon ki a képviselő-testület népszavazást, mert a választópolgárok többsége valószínűleg támogatja a testület döntését, de a helyi népszavazásra nem sikerült a lakosságot mozgósítani, ami a következő esetben sikerülhet. Kiírhatja-e újból a képviselő-testület e kérdésben a helyi népszavazást vagy dönthet e kérdésben maga is?

Megoldás:

A képviselő-testület nem írhat ki ugyanabban a kérdésben egy éven belül helyi népszavazást, ha az eredménytelen volt. Ebben a kérdésben pedig a képviselő-testület önállóan nem dönthet, mert a döntésének érvényességéhez a törvény megköveteli, hogy azt a helyi népszavazás megerősítse. Ilyen módon a képviselő-testület korábbi döntése is érvénytelen, és nem kezdeményezheti az országgyűlésnél a fővárosi kerületi tagozódás megváltoztatását.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. - 48. §-aival és 66/A. § (1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével.)

19./ A város képviselő-testülete egy befektetőtől ajánlatot kapott arra, hogy a település központjában egy irodaházat és benzinkutat építenének, amelyből jelentős bevétele származhat az önkormányzatnak. A polgármester kezdeményezte, hogy a képviselő-testület döntése előtt kérjék ki a helyi népszavazáson a választópolgárok véleményét, és ennek ismeretében döntsenek az ajánlatról. A képviselő-testület kiírta a helyi népszavazást ebben a kérdésben, ahol a választópolgárok egynegyede jelent meg és szavazott, a leadott szavazatok háromnegyede elutasította a javaslatot. A képviselő-testület ülésére az alpolgármester előterjesztette a javaslatát, hogy a helyi népszavazás eredménytelensége miatt döntsön a képviselő-testület a befektető ajánlatának elfogadása mellett. Az ellenzéki képviselő-csoport vezetője kifogásolta, hogy a javaslat figyelmen kívül hagyja a választópolgárok többségének akaratát, hiszen a szavazás eredményét a képviselő-testületnek tiszteletben kell tartani. Dönthet-e ebben a kérdésben a képviselő-testület?

Megoldás:

A képviselő-testület helyi népszavazást rendelhet el a hatáskörébe tartozó kérdésben, ami akkor köti a képviselő-testületet, a népszavazás eredményes volt. Tekintettel arra, hogy a helyi népszavazás eredménytelen volt, mert nem jelent meg a választók több mint a fele, ezért a népszavazásra bocsátott kérdésben a képviselő-testület dönthet.

(Vö.: Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdésével, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 46. - 48. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 3. § (3) bekezdésével.)

20./ A helyi önkormányzat képviselő-testülete úgy dönt, hogy önkormányzati hatósági ügyben az Szociális Bizottság járjon el, hogy ne legyenek olyan hosszúak a testületi ülések, és úgy ítéli meg, hogy a bizottsági ülésen több idő van az ilyen jellegű ügyek részletes áttekintésére. Az egyik ellenzéki képviselő szóvá teszi, hogy ez az eljárás nem szabályos, mert a hatáskör-átruházás tilalmába ütközik. A polgármester viszont azzal érvel, hogy így legalább mód nyílik a fellebbezések benyújtására is az érintetteknek. A vitában a jegyző véleményét kéri. Milyen választ adna a jegyző nevében a felvetett kérdésre?

Megoldás:

A képviselő-testület a hatásköreinek gyakorlását – törvényben meghatározott kivételekkel – átruházhatja a szerveire, így a bizottságaira is. A törvény az önkormányzati hatósági ügyben nem zárja ki a hatáskör átruházását, tehát ennek nincs akadálya.

Egyúttal így érvényesülhet a közigazgatási eljárási törvénynek a rendes jogorvoslati jogosultsághoz fűződő elve, ugyanis a bizottság döntésével szemben a képviselő-testülethez lehet fellebbezni, de a képviselő-testület önkormányzati hatósági ügyben hozott döntése ellen nincs helye fellebbezésnek.

(Vö.: a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 9. § (3) bekezdésével, 10. § (1) bekezdésével, 11. § (1) bekezdésével, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 41. § (4) bekezdésével és 42. §-ával, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § f) pontjával.)

VI. Fejezethez

21./ A megyei és a települési önkormányzatok tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér megvételére jelentkezett a megyei közgyűlés elnökénél egy nemzetközi befektetői csoport. Az ajánlatuk alapján a helyi önkormányzatok számára kedvezőbb lenne a tulajdon eladása, amelynek az üzemeltetése jelenleg veszteséges. A megyei közgyűlés elnöke kezdeményezi a települési önkormányzatok polgármestereinél, hogy indítványozzák a saját képviselő-testületeiknél a befektetői ajánlat alapján a reptér eladását. Az egyik települési önkormányzat jegyzője azonban a testület ülésén jelzi, hogy szerinte az elidegenítés jogszabálysértő. A polgármester magyarázatot kér arra, hogy miért tartja a jegyző jogszabálysértőnek a repülőtér elidegenítését, illetve javaslatot kér arra, hogy van-e más módja az önkormányzati tulajdon hasznosításának a befektetők részvételével. Mit válaszolhat a jegyző?

Megoldás:

Az elidegenítés valóban jogszabálysértő lenne, mert a helyi önkormányzat tulajdonában lévő nemzetközi kereskedelmi repülőtér a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyonba tartozik, s így forgalomképtelen törzsvagyonnak minősül.

Ugyanakkor a helyi önkormányzatok köthetnek vagyonkezelési szerződést a befektetőkkel a repülőtér üzemeltetése, fenntartása és fejlesztése céljából, amely nem érinti a tulajdon elidegenítését vagy megterhelését.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) és g) pontjaival, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 78. - 80/B. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 106. - 110. §-aival, és a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI törvény 5. §-ával.)

22./ A helyi önkormányzat az integrált város-rehabilitációs program keretében nagyarányú ingatlanfejlesztésbe kezd, aminek egyik következménye, hogy befektetők számára eladásra meghirdeti a belvárosban található lakásait és helyiségeit. A lakásokban lévő bérlők egy része azonban bejelenti igényét az ingatlanok megvásárlására. Ugyanakkor a kormányhivatal vezetője is észleli a képviselő-testület ülésének döntéseit felülvizsgálva, hogy az önkormányzat el akarja idegeníteni a tulajdonában álló ingatlanokat, és ezért bejelenti az igényét az államot megillető elővásárlási jog érvényesítésére. Mit tehet a képviselő-testület?

Megoldás:

A helyi önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan értékesítése esetén az államot minden más jogosultat megillető elővásárlási jog illeti meg.

Ez alól kivételt jelentenek azok a lakások, amelyek korábban az állam tulajdonából kerültek az önkormányzat tulajdonába, mert itt az állam elővásárlási joga a lakásban élő bérlő elővásárlási jogát követi.

(Vö.: Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés e) és g) pontjaival, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 78. - 80/B. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 106. - 110. §-aival, és a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI törvény 14. § (2) – (3) bekezdésével.)

VII. Fejezethez

23./ A települési önkormányzat a költségvetési rendeletének az elfogadásánál olyan óvodai fejlesztést tervezett, amelyhez 8 millió Ft összegű hitel felvételét irányozta elő. Az önkormányzat pénzügyi bizottsága vizsgálta a hitelfelvétel indokait és gazdasági megalapozottságát, és figyelemmel a költségvetési bevételek alakulására jelezte, hogy az ügylettel együtt az önkormányzat fizetési kötelezettsége meghaladja az adott évi saját bevételeinek 50%-át. Mit tehet a képviselő-testület?

Megoldás:

Az önkormányzat képviselő-testülete a Kormány előzetes jóváhagyásával felvehet hitelt az óvoda fejlesztésére, ezért a képviselő-testületnek kezdeményezni kell a kormányhivatalnál a Kormány előzetes jóváhagyására vonatkozó előterjesztés előkészítését.

Bár a települési önkormányzat a Kormány jóváhagyása nélkül is felvehet 10 millió forintot meg nem haladó fejlesztési hitelt, azonban ezt csak akkor teheti meg, ha az éves adósságállománya nem haladja meg a bevételeinek az 50%-t. Mivel ez a feltétel nem teljesül, így a Kormány előzetes jóváhagyása nélkül a képviselő-testület nem veheti fel a hitelt.

(Vö.: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 88. - 90. §-aival, továbbá Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 121. - 124. §-aival, és az önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvénnyel, valamint Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 10. § (1) – (3) bekezdésével.)